

Sygn. akt I Ca 254/13

POSTANOWIENIE

Dnia 26 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Przemysław Majkowski

Sędziowie SSO Elżbieta Zalewska-Statuch

SSO Iwona Podwójniak

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2014 r. w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z wniosku B. O. (1) i H. O.

z udziałem A. M. i S. M.

o rozgraniczenie

w przedmiocie skargi B. O. (1) i H. O. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 23 grudnia 2008 roku sygn. akt I Ca 286/08

postanawia:

oddalić skargę.

Sygn. akt I Ca 254/13

UZASADNIENIE

W dniu 21 czerwca 2013 r. (data wpływu do Sądu) wnioskodawczyni B. O. (1) złożyła skargę o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 23 grudnia 2008 roku w sprawie o sygnaturze I Ca 286/08.

Jako podstawę skargi wskazała przyczyny restytucyjne z art. 403 § 2 k.p.c. w postaci powstania nowych okoliczności i środków dowodowych.

W uzasadnieniu skargi wnioskodawczyni podniosła, że Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli postanowieniem z dnia 16 września 2008 r. w sprawie sygn. akt I Ns 711/06 dokonał rozgraniczenia zabudowanych nieruchomości położonych w Z. przy ul. (...). Orzeczenie to uprawomocniło się wobec oddalenia apelacji wnioskodawców przez Sąd Okręgowy w Sieradzu postanowieniem z dnia 23 grudnia 2008 roku w sprawie o sygnaturze akt I Ca 286/08. W dalszej części uzasadnienia skargi B. O. wskazała, że Sąd Okręgowy oddalając jej apelację w pełni zaakceptował argumentację Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli, ten zaś rozstrzygnięcie w zakresie przebiegu linii granicznej pomiędzy działkami (...) oraz działkami (...) w przedmiotowej sprawie oparł w decydującym względzie na ustaleniach i wnioskach opinii wraz z operatem rozgraniczenia sporządzonych dla potrzeb tego postępowania przez biegłego geodetę B. O. (3). Skarżąca wskazała, że ta opinia nie odzwierciedla stanu faktycznego i prawnego nieruchomości co zostało wykazane już po

uprawomocnieniu się orzeczenia. Na skutek bowiem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa polegającego na tym, że w dniu 11 czerwca 2008 roku biegły sądowy z zakresu geodezji i kartografii z listy Sądu Okręgowego w Sieradzu B. O. (3) złożył w Sądzie Rejonowy w Zduńskiej Woli fałszywą opinię poświadczającą nieprawdę co do przebiegu granicy, w Prokuraturze Rejonowej w Sieradzu wszczęto postępowanie przygotowawcze w sprawie o sygn. akt 1 Ds. 136/12. W toku tego postępowania Prokurator Prokuratury Rejonowej w Sieradzu powołał biegłego z zakresu geodezji i kartografii Z. B.. Wnioskodawczyni podkreśliła, że z opinii tego biegłego wynika, że dokumentacja rozgraniczenia nieruchomości sporządzona przez biegłego B. O. (3) dla potrzeb postępowania I Ns 711/06 Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli nie jest zgodna ze stanem faktycznym i prawnym. Skarżąca przywołała na poparcie tego stanowiska treść owej opinii, załączyła także jej odpis.

W tych okolicznościach, powołując się na podstawy z art. 403 § 2 k.p.c. i wskazując, że o nowych okolicznościach w postaci opinii sporządzonej w toku postępowania przygotowawczego w sprawie 1 Ds. 136/12 dowiedziała się dopiero w dniu 20 marca 2013 roku, skarżąca zażądała wznowienia postępowania i zasądzenia na jej rzecz od uczestników kosztów w postaci opłaty od skargi o wznowienie.

Uczestnicy postępowania A. i S. małżonkowie M. wnieśli o oddalenie skargi.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Postanowieniem z dnia 16 września 2008 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I Ns 711/06 Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli po rozpoznaniu sprawy z wniosku H. i B. małżonków O. z udziałem S. i A. małżonków M. o rozgraniczenie dokonał rozgraniczenia zabudowanych nieruchomości położonych w Z.:

- przy ul. (...) oznaczonej jako działka gruntu nr (...), stanowiąca własność H. i B. małżonków O., objęta księgą wieczystą KW (...) prowadzoną przez Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli oraz oznaczoną jako działka gruntu nr (...), stanowiąca własność Miasta Z. oraz przedmiot prawa wieczystego użytkowania przez H. i B. małżonków O., objęta księgą wieczystą KW (...) prowadzoną przez Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli;

- przy ul. (...), oznaczonej jako działka gruntu 109, stanowiąca własność S. i A. małżonków M., objęta księgą wieczystą KW (...) prowadzoną przez Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli oraz oznaczoną jako działka gruntu nr (...), stanowiąca własność Miasta Z. oraz przedmiot prawa wieczystego użytkowania przez S. i A. małżonków M., objęta księgą wieczystą KW (...) prowadzoną przez Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli;

w ten sposób, że ustalił przebieg granicy pomiędzy działkami nr (...)wzdłuż linii prostej biegnącej od strony ulicy (...)od punktu 1435, przez punkt 1434, do punktu 468, zaznaczonych na mapie sytuacyjnej z projektem rozgraniczenia, stanowiącej integralną część orzeczenia, sporządzonej przez biegłego sądowego mgr inż. B. O. (3), przyjętej do (...) Ośrodka (...)w Z.za numerem (...), stwierdzając, że ta granica jest zgodna ze stanem prawnym.

W pisemnych motywach zapadłego postanowienia Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli podniósł, że S. i A. małżonkowie M. od 25 października 1971 r. są właścicielami zabudowanej nieruchomości położonej przy ul. (...) w Z., oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...) oraz od 11 marca 1977 r. użytkownikami wieczystymi działki oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 71. Działkę numer (...) uczestnicy nabyli od M. J.. Na tej nieruchomości zamieszkuje wraz z nimi córka J. T. z mężem. Działka numer (...) w dacie zakupu była niezabudowana i w całości ogrodzona. Ogrodzenie po prawej stronie działki - od strony posesji przy ul. (...), wykonane było z siatki metalowej przymocowanej do słupków i bieгло prostopadle do ogrodzenia zewnętrznego od strony ulicy.

Sąd Rejonowy ustalił także, że w 1972 r. małżonkowie M. na zakupionych działkach rozpoczęli budowę domu mieszkalnego oraz ogrodzenia od strony ul. (...). Po prawej stronie działki, od strony posesji przy ul. (...), zostało umieszczone przez nich szambo, o wymiarach około 3 m na 4 m, o kształcie prostokąta, z węższym bokiem od strony posesji wnioskodawców, równoległe do płotu. W dacie orzekania przez sąd a quo krótsza krawędź szamba znajdowała

się w odległości około 15 cm od spornego płotu, zaś dłuższa w odległości około 3,5 metra od zewnętrznego płotu od ulicy. Nie jest ono już używane przez mieszkańców posesji.

Sąd Rejonowy dalej ustalił, że właścicielem posesji przy ul. (...), graniczącej od wschodu z posesją uczestników, od sierpnia 1964 r. był J. K., który zmarł 15 września 2004 roku.

W 2001 roku na ul. (...) miała miejsce kolizja drogowa, w wyniku której samochód ciężarowy zerwał przyłącza telefoniczne i złamał słup kablowy zlokalizowany w narożniku działki numer (...), w odległości około 1,7 m od linii płotu zewnętrznego od ulicy, przy spornym płocie granicznym. Ustalenia w zakresie usunięcia słupa napowietrznego czynione było z uczestnikami. Dokonując naprawy uszkodzeń zrezygnowano z montażu nowego słupa, a abonenci zostali przełączeni z wykorzystaniem istniejącej sieci doziemnej oraz słupka kablowego, posadowionego w pasie zieleni miejskiej, na wysokości działki (...), poza jej terenem. Lokalizacja słupka kablowego nie była ustalana z właścicielem działki numer (...) tylko z właścicielem przydrożnego pasa zieleni - Urzędem Miasta Z..

Z ustaleń Sąd Rejonowy wynika nadto, że w 2004 r. uczestnicy dokonali wymiany spornego ogrodzenia z siatki na nową siatkę na podmurówce. Postawili nowe ogrodzenie w miejsce poprzedniego. Jednocześnie dokonali też wymiany ogrodzenia zewnętrznego od strony ulicy oraz wymienili bramę wjazdową na przesuwaną.

H. i B. małżonkowie O. w dniu 6 kwietnia 2005 r. stali się właścicielami zabudowanej nieruchomości położonej przy ul. (...) w Z., oznaczonej numerem ewidencyjnym (...). W dniu 8 czerwca 2005 r. nabyli także prawo użytkowania wieczystego działki numer (...), przylegającej do działki numer (...). Prawa te nabyli od następców prawnych J. K.. W chwili nabycia przez wnioskodawców wskazanych praw, obie te działki były zabudowane. Budynki te wzniesione zostały przez J. K. w latach 1963 -1970, w ten sposób, że dwa budynki gospodarcze postawione zostały od strony działek uczestników, przy czym lico jednego z nich - położonego w głębi działki, biegło po linii granicznej, zaś drugi budynek - położony od strony ulicy (...) - był nieznacznie oddalony od linii granicznej. W wyniku prac podjętych przez J. K., lico obydwu budynków od strony uczestników zostało wyrównane i biegło po linii prostej, po linii granicznej.

W 2006 roku wnioskodawcy nosząc się z zamiarem zmiany przeznaczenia budynków gospodarczych usytuowanych od strony działki uczestników, stwierdzili, że zgodnie z danymi z ewidencji gruntów, długość ich płotu zewnętrznego powinna mieć 31,61 m, a faktycznie ma 29,90 m. Wcześniej wnioskodawcy wymieniali ogrodzenie od ulicy natrafiając na słupek graniczny od wschodniej strony działki. Nie natrafili wówczas na zewnętrzny słupek graniczny od strony działki uczestników. Wszczęte przez wnioskodawców postępowanie rozgraniczeniowe nie zostało zakończone na etapie administracyjnym wobec nie wyrażenia zgody przez uczestników na zmianę przebiegu linii granicznej na odcinku od płotu zewnętrznego do narożnika budynku gospodarczego wnioskodawców - w sposób wynikający z ewidencji gruntów, co wiązało się z koniecznością przesunięcia płotu dzielącego działki stron. Geodeta prowadzący postępowanie wówczas rozgraniczeniowe stwierdził rozbieżności między stanem na gruncie, a stanem wynikającym z ewidencji gruntów. Pozostałe granice nieruchomości stron, nie były sporne.

W toku postępowania przed Sądem Rejonowym w Zduńskiej Woli dopuszczono dowód z opinii biegłego geodety mgr inż. B. O. (3)z dnia 11 czerwca 2008 roku oraz opinii ustnej uzupełniającej z dnia 16 września 2008 roku. Na podstawie tych opinii Sąd Rejonowy ustalił między innymi, że w 1959 r. dla terenów objętych sporem sporządzona została mapa parcelacyjna: zarys pomiarowy, zawierający numery punktów granicznych a także wymiary poszczególnych działek. Mapa ta wpisana została do ewidencji w składnicy geodezyjnej Prezydium Miejskiej Rady Narodowej Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Z.za numerem (...)i dopuszczona do użytku publicznego. W 1967 r. założony został operat ewidencji gruntów Miasta Z., oparty na dokumentacji geodezyjnej z 1959 r. Dokonano wówczas pomiarów i okazania ich właścicielom poszczególnych działek. W 1983 roku dokonywana była odnowa mapy zasadniczej Miasta Z.i jednocześnie odnowa operatu ewidencyjnego. W operacie tym nie znajdowały się nowe pomiary terenów objętych postępowaniem rozgraniczeniowym, dla których wykorzystano poprzednie pomiary. Obecny operat ponownie został zmodernizowany i prowadzony jest w systemie informatycznym, został także zmieniony układ odniesienia współrzędnych z układu lokalnego miasta na układ państwowy.

Rozstrzygając przedmiotową sprawę Sąd Rejonowy odwołał się do treści art. 153 k.c. i wskazał, iż sporną granicę gruntów stron, ustalił według kryterium stanu prawnego, korzystając z opinii biegłego sądowego w zakresie geodezji i kartografii. Dokonując oceny opinii biegłego, zarówno pisemnej z dnia 11 czerwca 2008 roku, jak i ustnej złożonej na rozprawie w dniu 16 września 2008 r., pod kątem jej rzetelności, fachowości i zupełności, jak i pod kątem merytorycznym, w oparciu o treść rozporządzenia Ministrów Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 kwietnia 1999 r. w sprawie rozgraniczania nieruchomości (Dz.U. z 1999 roku, Nr 45, poz. 453), Sąd Rejonowy sąd uznał iż spełnia ona kryteria ustalone w powyższym rozporządzeniu. Stanowisko biegłego wskazujące, iż zarys pomiarowy z 1959 roku ustala stan prawny spornych nieruchomości, Sąd Rejonowy uznał za przekonywujące. Biegły ustalił także, że odnowa mapy zasadniczej i jednoczesna odnowa operatu ewidencyjnego dokonana w 1983 roku skutkowałą popełnieniem błędu co do obliczenia usytuowania punktu granicznego oznaczonego numerem 467, oddzielającego sporne nieruchomości. Biegły wskazał, że błąd ten został powielony następnie także w obecnym operacie prowadzonym w systemie informatycznym. Opinię biegłego w tym zakresie, wyjaśniającym jednocześnie istotę sporu zainicjowanego i podtrzymywanego przez wnioskodawców, Sąd I instancji uznał za miarodajną. Jak bowiem podkreślił Sąd Rejonowy, biegły na potrzeby sprawy podjął wszystkie czynności zmierzające do ustalenia przebiegu granic, jakie przewiduje powołane rozporządzenie. Sąd Rejonowy zakwestionował jednocześnie wartość dowodową mapy zawartej w administracyjnych aktach rozgraniczeniowych z 1937 roku, jako istotnie zmodyfikowanej i przez dokonanie naniesień z lat 70-tych oraz niezawierającej dokładnej daty sporządzenia, osoby ją sporządzającej, organu ją akceptującego, uwzględniając przy tym pozostałe mapy złożone przez strony do akt sprawy, które wskazują iż granica między stronami zawsze biegła po linii prostej. Sąd I instancji podkreślił, że granice wszystkich działek z tego terenu biegły równolegle do siebie, zaś modyfikacja w tym zakresie pojawia się dopiero na mapach po 2002 roku właśnie tylko w przypadku spornej granicy, gdzie zaznacza się dwie linie przebiegu granicy, uwidaczniając ścięcie dotychczasowej linii prostej - w stronę działki uczestników, na odcinku od budynku gospodarczego do drogi publicznej.

Zawarte w aktach sprawy mapy, oparte na zarysie pomiarowym z 1959 roku i operacie ewidencji gruntów z 1967 roku zawierają także położenie szamba na działce uczestników.

Apelację od tego orzeczenia Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli złożył pełnomocnik wnioskodawców, zaskarżając je w całości i zarzucając mu wadliwość podstawy faktycznej, będącej wynikiem naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c, przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału i ustalenia niezgodne z opinią biegłego i zeznaniami świadków oraz przez pominięcie części zebranego w sprawie materiału, co spowodowało wadliwe rozstrzygnięcie sprawy.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik wnioskodawców podniósł, że rozumowanie Sądu Rejonowego zostało oparte na opinii biegłego, który rzekomo w czasie badań wykonał pomiary odszukując znak graniczny nr 466. Podniesiono, że biegły dokonał również wznowienia spornego punktu i wyliczenia jego skupiły się na punkcie 467. Apelujący zarzucił, że badanie oparto na przekonaniu, iż cały materiał kartograficzny znajdujący się w dokumentacji administracyjnej (akta rozgraniczeniowe z 1937 r.) ma wątpliwą wartość dowodową. W apelacji wskazano, że celem rozgraniczenia jest ustalenie granicy prawnej uwzględniającej wszelkie możliwe przesłanki i dokumenty, a zarzut iż odnowa operatu z 1967 r. dokonana w 1983 r. skutkowałą błędnym wyliczeniem punktu granicznego nie jest niczym uzasadniony. Skarżący podniósł także to, że szkice na które powołuje się biegły w swojej opinii nie mają skali, a zatem nie mogą być podstawą określenia szerokości działek. W opinii biegłego brak było także rozstrzygnięcia czy istnieje zgodność w operacie z 1959 r. i 1967 r.

Po rozpoznaniu tak sformułowanej apelacji Sąd Okręgowy w Sieradzu postanowieniem z dnia 23 grudnia 2008 roku wydanym w sprawie I Ca 286/08 oddalił apelację wnioskodawczyni i rozstrzygnął o kosztach postępowania odwoławczego. Sąd ten podzielił ustalenia i ocenę prawną dokonaną przez Sąd Rejonowy. Stwierdził, że biegły B. O. (3) wydając w sprawie opinię nie kwestionował całości materiałów geodezyjnych, które posłużyły do wydania opinii w postępowaniu rozgraniczeniowym, a jedynie wskazał, że analiza dokumentacji geodezyjnej znajdującej się

w aktach sprawy oraz dokumentów otrzymanych z Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjno Kartograficznej w Z. dostarczyła podstaw do zakwestionowania prawidłowości wyliczenia współrzędnych punktu 467, znajdującego się pomiędzy działkami (...) od strony ulicy (...). Podobnie Sąd Rejonowy dokonując oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego zakwestionował jedynie wartość dowodową złożonej do akt mapy z 1937 r., w szczególności z uwagi na brak danych podmiotu ją sporządzającego oraz zatwierdzającego. Sąd Okręgowy podniósł, że wywody zawarte przez skarżącego w uzasadnieniu apelacji stanowią jedynie polemikę z wnioskami opinii biegłego. Biegły w swej opinii jednoznacznie stwierdził, że dane zawarte w operacie prawnym podziału terenów budowlanych nr ewid. 51/59 oraz dane i zawarte w operacie do założenia ewidencji gruntów miasta Z.z 1967 r. określają przebieg granicy pomiędzy rozgraniczonymi nieruchomościami w taki sam sposób, natomiast w obecnym operacie ewidencji gruntów / elektronicznym / zostały błędnie określone współrzędne punktu granicznego nr 467 pomiędzy działkami (...) od strony ulicy (...). Jak podkreślił biegły istnienie tego błędu z zaleceniem jego poprawienia zostało również potwierdzone przez (...) Ośrodek (...) w Z. w wydanych materiałach do wykonania pracy. Biegły ustalił, że błąd ten ma charakter rachunkowy. Stwierdzenie tego błędu przesądziło o tym, że granica pomiędzy działkami wynikająca z posiadania, pokrywa się w zasadzie z granicą ustaloną według stanu prawnego.

Aby rozstrzygnąć wątpliwości zgłaszane przez apelującego w tym zakresie, Sąd Okręgowy w trybie art. 382 k.p.c. postanowił uzupełnić postępowanie dowodowe i w tym celu postanowił zwrócić się do Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Z. o nadesłanie informacji, czy po wprowadzeniu systemu informatycznego w operacie ewidencji gruntów zauważono błędnie określone współrzędne punktu granicznego nr 467 pomiędzy działkami (...) od strony ulicy (...) i czy zlecono poprawienie tych współrzędnych biegłemu B. O. (4). W odpowiedzi na to zapytanie nadeszła informacja, która w ocenie Sądu Odwoławczego potwierdzała, że dostrzeżono istnienie tego błędu i zalecono biegłemu jego poprawienie. Sąd Okręgowy podkreślił również, że biegły odwołał się do szkiców wykonanych w latach 60 i 70 dla celów budowlanych, znajdujących się w aktach sprawy i wskazał, że jeden z tych szkiców zawierał zwymiarowanie działek, a pomiary te były zgodne z dokumentacją w Powiatowym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej. Drugi ze szkiców nie zawierał pomiarów, jednak zawierał skalę 1:500 dzięki czemu przy pomocy podziałki transwersalnej i cyrkla biegły stwierdził, że kształt i wielkość działki odpowiada danym zawartym w zarysie pomiarowym.

Nie znajdując podstaw do uwzględnienia zarzutów apelacyjnych Sąd Okręgowy oddalił apelację. Od wydanego orzeczenia Sądu Okręgowego nie wywiedziono kasacji.

W 2013 roku w Prokuraturze Rejonowej w Sieradzu w sprawie o sygn. akt 1 Ds. 136/13 na skutek zawiadomienia B. O. (1) wszczęto postępowanie przygotowawcze dotyczące czynu z art. 233 § 4 k.k. polegającego na wydaniu przez biegłego z zakresu geodezji i kartografii fałszywej opinii w postępowaniu o sygnaturze akt I Ns 711/06 Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli. W toku tego postępowania dopuszczono dowód z opinii biegłego z zakresu geodezji i kartografii Z. B., który to po zapoznaniu się z aktami sprawy I Ns 711/06 Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli wskazał, że dokumentacja rozgraniczenia nieruchomości, sporządzona przez biegłego B. O. (3), dla potrzeb tegoż postępowania nie jest zgodna ze stanem faktycznym i prawnym. Postępowanie w Prokuraturze Rejonowej w Zduńskiej Woli zostało zakończone wniesieniem aktu oskarżenia przeciwko B. O. (3).

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 23 września 2013 roku w sprawie II K 436/13 warunkowo umorzono na okres próby 1 roku postępowanie karne wobec B. O. (3) oskarżonego o czyny polegające na tym, że:

- w dniu 11 czerwca 2008 roku, będąc biegłym sądowym z zakresu geodezji i kartografii z listy Sądu Okręgowego w Sieradzu, złożył w Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli I Wydział Cywilny, fałszywą opinię, poświadczającą nieprawdę co do przebiegu granicy pomiędzy nieruchomością należącą do B. i H. O. oraz nieruchomością należącą do A. i S. M., która to opinia miała stanowić dowód w postępowaniu Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli o sygnaturze akt Ns 711/06, z wniosku B. i H. małżonków O. o rozgraniczenie, tj. czyn z art. 233 § 1 i 4 k.k.

- w dniu 16 września 2008 roku, będąc biegłym sądowym z zakresu geodezji i kartografii z listy Sądu Okręgowego w Sieradzu, złożył w Sądzie Rejonowym w Zduńskiej Woli I Wydział Cywilny, nieprawdziwą ustną opinię, poświadczającą nieprawdę co do przebiegu granicy pomiędzy nieruchomością należącą do B. i H. O. oraz nieruchomością należącą do A. i S. M., która to opinia miała stanowić dowód w postępowaniu Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli o sygnaturze akt Ns 711/06, z wniosku B. i H. małżonków O. o rozgraniczenie, tj. czyn z art. 233 § 1 i 4 k.k.

Rozważając zasadność skargi o wznowienie, w toku niniejszego postępowania, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu geodezji, któremu zlecono określenie przebiegu granic według stanu ewidencji w oparciu o dostępną dokumentację geodezyjno – kartograficzną pomiędzy nieruchomościami stron położonymi przy ul. (...) w Z..

W dniu 28 marca 2014 roku biegły mgr inż. B. N. (1) sporządził opinię, w której wskazał, że istnieje rozbieżność przebiegu granic wykazanych w operacie ewidencji gruntów obrębu nr 35 z 1966 roku oraz wykazanych w operacie ewidencji gruntów obrębu nr 14 z 1983 roku. Na szkicu przebiegu granicy pomiędzy działkami (...) a 71/1 i 109/1 stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej opinii przedstawił przebieg granicy według operatu ewidencji gruntów z 1966 roku (jako proste połączenie punktów: od punktu N w linii prostej do punktu M poprzez punkt R), według operatu ewidencji gruntów z 1983 roku (jako proste połączenie punktów: od punktu P w linii prostej do punktu M poprzez punkt S) oraz według ostatniego spokojnego stanu posiadania (jako proste połączenie punktów: od punktu A do punktu B, od punktu B do punktu C, od punktu C do punktu D i od punktu D do punktu E). W treści opinii biegły podkreślił, że zgodnie z art. 31 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 roku, Nr 193, poz. 1287 ze zm.) przy ustalaniu przebiegu granic bierze się pod uwagę znaki i ślady graniczne, mapy i inne dokumenty oraz punkty osnowy geodezyjnej. Jeżeli brak jest danych lub są one niewystarczające albo sprzeczne ustala się przebieg granicy na podstawie zgodnego oświadczenia stron. Dalej biegły podał, że w niniejszej sprawie brak jest znaków i śladów granicznych (znaków z trwałego materiału umieszczonych w punktach granicznych lub trwałych elementów zagospodarowania terenu znajdujących się w punkcie granicznym). Dane geodezyjne opisane w punktach: IV.8, IV.9 i IV.10 niniejszej opinii są sprzeczne i w związku z tym nie mogą być podstawą do ustalenia przebiegu granicy. Również nie można ustalić przebiegu granicy na podstawie zgodnego oświadczenia stron, ponieważ pomiędzy stronami toczy się spór co do jej przebiegu. Zgodnie z art. 153 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2014 roku, poz. 121) jeżeli granice gruntów stały się sporne, a stanu prawnego nie można stwierdzić, ustala się granice według ostatniego spokojnego stanu posiadania. Gdyby również takiego stanu nie można było stwierdzić, a postępowanie rozgraniczeniowe nie doprowadziło do ugody między interesowanymi, sąd ustali granice z uwzględnieniem wszelkich okoliczności. Biegły podniósł, że w toczącym się postępowaniu nie można stwierdzić stanu prawnego ze względu na sprzeczne dane geodezyjne określające ten stan, jak również ostatniego spokojnego stanu posiadania dla granicy na całym jej odcinku. Zdaniem biegłego za ostatni spokojny stan posiadania można przyjąć granicę przebiegającą pomiędzy budynkiem gospodarczym usytuowanym na działce nr (...) oraz budynkiem mieszkalnym z częścią gospodarczą znajdującym się na działkach nr (...). Granicę tę wyznaczają punkty nr: A-B-C-D-E (stanowiące narożniki budynków) wykazane przez biegłego na załączniku nr 1 do niniejszej opinii. Posiłkując się materiałem dowodowym w postaci zeznań świadków biegły wywiódł, że że szambo (osadnik kanalizacji lokalnej) znajdowało się 30 cm lub 50 cm od płotu co pozwala przyjąć, że bardziej prawdopodobny przebieg granicy jest wyznaczony przez dane geodezyjne wykazane w operacie ewidencji z 1966 roku. Biegły zaznaczył, że również usytuowanie obecnego płotu w stosunku do granicy wykazanej w ewidencji gruntów w 1966 roku jest bardziej zbliżone. Odległość osi ogrodzenia od granicy wyznaczonej przez współrzędne biegły przedstawił na mapie stanowiącej załącznik do opinii.

(dowód: opinia – k.73-80, opinia uzupełniająca – k.124-127, ustna opinia uzupełniająca – protokół rozprawy z dnia 17 września 2014 r. – 00:05:09 – 00:48:01 w zw. z k. 236v-237).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt sprawy prawomocnie zakończonej, której dotyczyła skarga o wznowienie postępowania, o sygnaturze I Ca 286/08 (Ns 711/06) oraz złożonych dokumentów z akt sprawy karnej

Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli o sygn. II K 436/13 (1 Ds. 136/13), a także opinii biegłego B. N. (1), gdyż dowody te były wystarczające dla oceny zasadności skargi o wznowienie postępowania.

Opinie biegłego B. N. (1) Sąd uznał za wiarygodne, albowiem są jasne, wewnątrznie niesprzeczne oraz naukowo i logicznie uzasadnione. Treść tych opinii oparta została na podstawie dostępnej dokumentacji geodezyjno – kartograficznej zgromadzonej w Powiatowym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Starostwie Powiatowym w Z., analizy akt dokumentów ksiąg wieczystych prowadzonych przez Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli, analizy akt sprawy Ns 711/06 oraz pomiarów geodezyjnych. Przy czym opinie sporządzono z uwzględnieniem zasad fachowej wiedzy i doświadczenia. Biegły w opiniach uzupełniających (pisemnej i ustnej) odpowiedział na wątpliwości i pytania wnioskodawczyni i w sposób należyty ustosunkował się do stawianych zarzutów i w sposób wyczerpujący wyjaśnił i uzasadnił, a w konsekwencji również podtrzymał swoje wcześniejsze stanowisko. Nie dostrzeżono przy tym żadnych czynników osłabiających zaufanie do wiedzy biegłego i jego bezstronności, ani żadnych ważnych powodów, które zmuszałyby do dopuszczenia dowodu z opinii innego eksperta. Z tego też względu Sąd oddalił wnioski pełnomocnika wnioskodawczyni o dopuszczenie dowodu z opinii nowego biegłego geodety.

Postępowanie wywołane wniesieniem skargi o wznowienie jako szczególny środek prawny nie stanowi kolejnego rozpoznania na nowo sprawy o rozgraniczenie co skutkuje jego ograniczenie tylko do okoliczności wykazanych w skardze. Tym samym Sąd oddalił wnioski dowodowe o przesłuchanie w charakterze świadków R. K. i H. Z. oraz przesłuchania stron albowiem w sprawie dokonano szerokiej analizy pełnej dokumentacji geodezyjno - kartograficznej, a przeprowadzenie tych dowodów na obecnym etapie postępowania spowodowałoby jedynie zwłokę w postępowaniu (art. 207 § 6 k.p.c.).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 399 § 1 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem, jeśli zachodzą przypadki przewidziane w dziale VI tytułu VI księgi pierwszej kodeksu postępowania cywilnego. Jednocześnie art. 407 § 1 in initio k.p.c. stanowi, że wznowienie postępowania dopuszczalne jest tylko wówczas, gdy strona złożyła skargę w terminie trzymiesięcznym od dnia, w którym dowiedziała się o podstawie wznowienia.

Na wstępie uwag wskazać należy, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy, zdaniem sądu ad quem, zachodziły podstawy do rozpoznania na nowo, w granicach zakreślonych podstawą wznowienia sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 23 grudnia 2008 roku w sprawie o sygn. akt I Ca 296/08 toczącej się na skutek apelacji wnioskodawczyni od postanowienia Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 16 września 2008 r. wydanego w sprawie o sygn. akt Ns 711/06 z wniosku H. i B. małżonków O. z udziałem S. i A. małżonków M. o rozgraniczenie. Po pierwsze bowiem skarga wnioskodawczyni spełniała wymogi formalne, wskazane przez ustawodawcę w treści art. 409 k.p.c., tj. czyniła zadość warunkom pozwu, zawierała oznaczenie zaskarżonego wyroku, podstawę wznowienia i jej uzasadnienie, okoliczności stwierdzające zachowanie terminu do jej wniesienia oraz wnioski o zmianę postanowienia w przedmiocie rozgraniczenia i dokonanie tegoż rozgraniczenia zgodnie ze stanem faktycznym i prawnym, alternatywnie o jego uchylenie. Po drugie wstępne badanie skargi przeprowadzone w trybie art. 410 k.p.c. pozwoliło na stwierdzenie, że skargę tę wnioskodawczyni złożyła z dochowaniem terminu wskazanego w art. 407 § 1 k.p.c., tj. terminu trzymiesięcznego liczonego od dnia, w którym dowiedziała się o podstawie wznowienia oraz, że skarga ta opierała się na ustawowej podstawie wznowienia, w tym przypadku na podstawie wskazanej w treści art. 403 § 2 k.p.c.

Wnioskodawczyni skargę wniosła do Sądu w dniu 20 czerwca 2013 r. (data nadesłania przesyłki – k.28). Nowe okoliczności zaś, na które powoływała się przytaczając podstawę wznowienia wynikające z opinii biegłego stanowiącej dowód w prowadzonym postępowaniu karnym, wnioskodawczyni ujawniła dopiero w dniu 20 marca 2013 roku, kiedy to otrzymała kserokopię tejże opinii. Zatem zachowała ona trzymiesięczny termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania (art. 407 k.p.c.). Zanim bowiem nie otrzymała opinii biegłego Z. B. wydanej w sprawie 1 Ds. 136/12, to nie mogła dowieść istnienia wskazywanej przez nią podstawy do wznowienia postępowania. Bieg terminu

przewidzianego w art. 407 k.p.c. rozpoczyna się bowiem w dniu dowiedzenia się przez stronę o podstawie wznowienia, a nie od dnia, kiedy mogła się o tym dowiedzieć.

Odnosząc się z kolei do wskazanej przez wnioskodawczynię podstawy wznowienia, to podkreślić należy, iż ustawodawca w treści art. 403 § 2 k.p.c. położył przede wszystkim nacisk na to, że wykrycie nowych okoliczności faktycznych i środków dowodowych musi być późniejsze. Mówiąc konkretniej, późniejsze ich wykrycie jest więc dowiedzeniem się o nich w czasie, w którym powołanie ich w zakończonym postępowaniu było niemożliwe. W tym konkretnym przypadku chodziło oczywiście o moment zakończenia postępowania przed Sądem drugiej instancji.

Poza tym możliwość powoływania tego rodzaju faktów oraz dowodów, jak wynika z utrwalonych poglądów judykatury, ograniczona została do tych faktów i dowodów, które istniały w trakcie zakończonego postępowania, ale istniały poza tym postępowaniem, nie były więc objęte materiałem sprawy (por. orzeczenie SN z 15 maja 1968 r., I CO 1/68, OSNCP 1969/2/36; M. S. - glosa do orzeczenia j.w., S.P. z 1970 r., nr 5, poz. 731).

W okolicznościach sprawy niniejszej nowe fakty wynikające z opinii biegłego Z. B., na które powołała się wnioskodawczyni w swojej skardze, spełniają te wszystkie kryteria, o których była mowa wyżej.

Oznaczało to, iż wynik wstępnego badania skargi w zakresie dopuszczalności wznowienia postępowania w sprawie na zasadzie art. 410 k.p.c. należało rozstrzygnąć na korzyść wnoszącej skargę.

Konsekwencją powyższego stwierdzenia było merytoryczne rozpoznanie sprawy w granicach, jakie zostały zakreślone podstawą wznowienia (art. 412 § 1 k.p.c.). Po wznowieniu postępowania sąd rozpoznaje bowiem sprawę na nowo, ale wyłącznie w granicach, jakie zakreśla podstawa wznowienia. Wynika stąd zakaz brania pod uwagę innych podstaw wznowienia niż przytoczone przez stronę w skardze i uwzględnione przy wznowieniu. Sąd orzekający w postępowaniu wznowionym ogranicza więc rozpoznanie sprawy do rozstrzygnięcia, jaki wpływ miała uwzględniona (powołana w skardze) podstawa wznowienia na wynik prawomocnie zakończonej sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 2009 r., III UK 5/09, OSNP 2011 nr 1-2, poz. 17). Istotą postępowania wznowionego nie jest bowiem rozpoznanie sprawy po raz kolejny, na nowo, od początku, w pełnym zakresie (tak, jak czyni to sąd pierwszej, czy drugiej instancji podczas pierwotnego rozpoznawania sprawy), lecz ukierunkowanie czynności sądu na wyjaśnienie, czy podana w skardze postawa wznowienia zaistniała oraz - w przypadkach przewidzianych w art. 403 i 404 k.p.c. - czy miała istotny wpływ na treść wyroku zaskarżonego skargą. Innymi słowy, zakres ponownego rozpoznania sprawy uwarunkowany jest przyczyną (przyczynami) wznowienia podniesioną przez skarżącego i nie jest dopuszczalne wyjście poza te przyczyny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2007 r., III CSK 56/07, LEX nr 334985 i z dnia 30 czerwca 2011 r., III CSK 311/10, LEX nr 960541 oraz postanowienie z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 501/08, LEX nr 528129). Przy czym granicę rozpoznania sprawy wniesionej przed Sądem II instancji jako sądem orzekającym co do istoty sprawy wyznaczają zarówno przyczyny wznowienia, jak i zakres apelacji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 marca 2005 r. w sprawie I ACa 118/05, publ. OSAB 2005/4/24).

W następstwie przeprowadzonego ponownie postępowania dowodowego Sąd Okręgowy uznał, że zaistnienie przywołanej w skardze podstawy wznowienia postępowania nie pociąga za sobą zmiany postanowienia Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 23 grudnia 2008 roku w sprawie sygn. akt I Ca 286/06. Zakres ponownego rozpoznania przedmiotowej sprawy przed Sądem Okręgowym sprowadzał się bowiem do oceny zasadności podniesionych w apelacji wnioskodawczyni zarzutów od postanowienia Sądu pierwszej instancji w kontekście nowych dowodów zaprezentowanych przez nią na tym etapie postępowania, a z których wynikało, iż wydana w toku postępowania w sprawie Ns 711/06 opinia biegłego B. O. (3) była nierzetelna. Z tych też względów Sąd uzupełnił dotychczas zgromadzony materiał dowodowy sprawy o opinie biegłego z zakresu geodezji, by rozstrzygnąć czy i jaki wpływ na treść zapadłego dotychczas orzeczenia miały okoliczności wynikające z faktu, że biegły O. złożył nieprawdziwą opinię, poświadczającą nieprawdę co do przebiegu granicy pomiędzy nieruchomością należącą do B. i H. O. oraz nieruchomością należącą do A. i S. M..

Analiza całości dopuszczonych przez Sąd dowodów z opinii biegłego B. N. (1) prowadzi tylko do jednego wniosku, a mianowicie potwierdzenia faktu, iż wbrew wnioskowi opinii biegłego B. O. (3) stanowiących podstawę wydania

orzeczenia przez Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli w sprawie I Ns 711/06 w sprawie istniały sprzeczne dane geodezyjne określające stan prawny nieruchomości zainteresowanych.

Opinia ta nie jest natomiast potwierdzeniem jakichkolwiek innych faktów, dalej idących, tak jak chce tego wnioskodawczyni, a mianowicie, że granica pomiędzy nieruchomością należącą do B. i H. O. oraz nieruchomością należącą do A. i S. M. przebiega w innym miejscu niż ustalił to biegły B. O. (3). W treści opinii z dnia 28 marca 2014 roku biegły B. N. (1) wskazał bowiem, że bardziej prawdopodobny przebieg granicy jest wyznaczony przez dane geodezyjne wykazane w operacie ewidencji z 1966 roku. Tymczasem w sprawie I Ns 711/06 biegły B. O. (5) wskazał, że w jego ocenie stan prawny spornych nieruchomości ustala zarys pomiarowy z 1959 roku, na których to dokumentach został oparty operat ewidencji gruntów z 1966 roku. Biegły B. N. ustalił przy tym, że odnowa mapy zasadniczej i jednoczesna odnowa operatu ewidencyjnego dokonana w 1983 roku skutkowałą popełnieniem błędu co do obliczenia usytuowania punktu granicznego oznaczonego numerem 467, oddzielającego sporne nieruchomości. Biegły wskazał, że błąd ten został powielony następnie także w obecnym operacie prowadzonym w systemie informatycznym. Okoliczności te znane były zarówno Sądowi pierwszej, jak i drugiej instancji w toku poprzednio przeprowadzonego postępowania i poddawane badaniu według reguł art. 233 k.p.c.

Po analizie i ocenie zebranego materiału dowodowego, w tym zaprezentowanego na etapie wznowionego postępowania, sprawy sąd ad quem doszedł do wniosku, iż nie było podstaw do zakwestionowania dotychczasowych ustaleń i oceny prawnej przedmiotowego sporu, dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, które to ustalenia i ocenę podzielił Sąd drugiej instancji rozpoznający apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli. Uzupelnione postępowanie dowodowe przed Sądem drugiej instancji w wyniku wznowienia nie uwiarygodniło okoliczności, które mogłyby mieć istotny wpływ na treść orzeczenia zapadłego przez Sądem Okręgowym. A to oznaczało, iż skarga o wznowienie postępowania, merytorycznie niezasadna, podlegała oddaleniu na zasadzie art. 412 § 2 k.p.c. Skarga o wznowienie postępowania podlega bowiem oddaleniu, jeżeli okaże się, że zgłoszona w niej podstawa wznowienia nie miała wpływu na treść wydanego uprzednio wyroku (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 1998 r., I CKN 475/98, niepubl.). W przedmiotowej zaś sprawie niezależnie od faktu, że istotnie ustalona w toku postępowania karnego okoliczności, iż biegły O. wydał nierzetelną opinię w sprawie I Ns 711/06 ma przymiot nowości, gdyż skarżąca nie mogła powołać się na tę okoliczność w postępowaniu objętym wznowieniem, to jednak nie została spełniona przesłanka wpływu tegoż faktu na prawidłowość orzeczenia wydanego przez Sąd Okręgowy w postępowaniu apelacyjnym. Niezależnie bowiem od okoliczności, iż biegły O. w toku postępowania przed Sądem I instancji wskazał, iż istnieje podstawa do rozgraniczenia nieruchomości zainteresowanych według pierwszego kryterium z art. 153 k.c. tj. stanu prawnego, a w niniejszym postępowaniu okazało się, że z uwagi na sprzeczne dane geodezyjne jest to niemożliwym, to niemniej jednak granica pomiędzy nieruchomością należącą do B. i H. O. oraz nieruchomością należącą do A. i S. M. przebiega według operatu ewidencji gruntów z 1966 roku. Rozbieżność zaś w danych geodezyjnych, o której traktuje w swej opinii biegły B. N. (1) jest pozorna, co zostało już jednoznacznie wyjaśnione w toku postępowania w sprawie I Ca 286/08. Sąd Okręgowy bowiem w toku postępowania apelacyjnego zwrócił się do (...) Ośrodka (...) w Z. o nadesłanie informacji, czy po wprowadzeniu systemu informatycznego w operacie ewidencji gruntów zauważono błędnie określone współrzędne punktu granicznego nr 467 pomiędzy działkami (...) od strony ulicy (...) i czy zlecono poprawienie tych współrzędnych biegłemu B. O. (3). Z nadesłanej informacji jednoznacznie wynikało, że istnienie tego błędu dostrzeżono i zalecono biegłemu jego poprawienie. Odnowa mapy zasadniczej i jednoczesna odnowa operatu ewidencyjnego dokonana w 1983 roku obarczona była błędem co do obliczenia usytuowania punktu granicznego oznaczonego numerem 467, oddzielającego sporne nieruchomości. W tych też okolicznościach fakt, że biegły B. O. (3) dopuścił się pewnych uchybień wydając opinię w sprawie I Ns 711/06 nie miało wpływu na treść zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 412 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia.